

ALT EMPORDÀ

Periòdic Nacionalista
Adherit a la L·LIGA REGIONALISTA

REDACCIÓ i ADMINISTRACIÓ
CERVANTES, 1, 1.er

FIGUERES
28 d'Abril 1917

Any I - N.º 11

Preu: 10 cèntims

Espanyolisme

Ens diuen: «Cal que sigueu ben espanyols.» I com que en això no hi ha cap mal, ens disposem a ser-ho, posant-hi els cinc sentits i tota aquella voluntat que la cosa exigeix.

Però ¿què vol dir això de ser ben espanyol? ¿No ho era per ventura i no ho probà abastament el nostre rei En Pere el Catòlic quan, amb el altres sobirans de l'Espanya cristiana, se cobrí de gloria en la batalla del Muradal, més vulgarment coneguda per batalla de *Las Navas de Tolosa*? Jo estic que ho era tant i amb tants drets com el rei de Castella i com el rei de Navarra. I a l'igual que ell ho eren les seves tropes catalano-aragoneses i els grans capitans que les comandaven, entre els quals hi havia aquell noble empordanès, honra—deixeu-me'n envanir—del poble de mon llinatge, En Dalmau de Creixell, a qui es degué la victòria per haver estat qui combinà el plan de l'acció.

Ben espanyol era també—i pla se n'alabava en la seva Crònica—l'invicte rei En Jaume I, com ho demostrà mantes vegades, i entre elles quan, després d'examinar els límits de Catalunya fins abraçar els de l'Iberia primitiva, feu al rei de Castella ofrena gentil—insigne mostra d'hispanica germanor—del reialme de Murcia; i ben espanyols eren però no pas més que ell, els catalans que després d'acompanyar a Colom en la seva aventura heroica, hagueren de veure Catalunya privada de tot comerç amb l'Amèrica, seguint una sort consemblant a la de l'èpic aventurer que ni el nom conseguí donar al món que descobrí.

Si ho hem estat sempre d'espanyols! i ens ho hem pogut dir sempre amb la mateixa raó—i mai amb menys—que molts que es fan grans bocades de ser-ho i se'n consideren gairebé per dret diví! De cap a cap de l'història se'n troben prou a Catalunya de proves d'espanyolisme. No ens ve pas d'avui la solidaritat amb les altres nacions hispàniques. I cap d'elles, per si sola, s'ha anomenat mai, ni es pot anomenar, Espanya; com no s'ho pot anomenar el nucli d'unes quantes amb exclusió de la resta.

El mal es que es faci consistir l'espanyolisme en la renúncia a tota característica nacional que no sigui una de determinada, en la sumisió consegüent a l'esperit d'altri i en el fet d'acotar la testa a tota injustícia. I bé n'han sofertes els catalans en el decurs dels segles. Una de ben típica la trobem en temps del rei «nostre senyor» Felip IV, quan, amb ocasió del siti de Salses, els catalans suportaren tota llei de sacrificis i fatigues, perquè altres s'apropriessin les recompenses. I aneu a saber si un bon troç del secret de la guerra dels Segadors no rau en aquella injustícia, comesa contra gents que, al cap d'avall, s'havien jugat l'existència i els cabals per Espanya. Com se

la jugaren els qui, encara no havia passat un segle de la caiguda de Barcelona i de l'esclavitud «certa i forçosa» de Catalunya, prenen part heroica, primer en la *Guerra gran* i després en la de l'Independència, sentint renàixen en ells—i no pas contra Espanya—l'esperit nacional català.

Noresmenys se'ns ha acusat i se'ns acusa sovint d'egoistes; i això s'ha fet perquè no ens volíem dependre de la nostra llengua, ni prescindir de la nostra història, de la nostra cultura, del nostre art, dels nostres costums, a benefici de la llengua, l'història, la cultura, l'art i els costums dels que ens llençaren l'acusació, sense tenir en compte que llur interès particular els inhabilitava per judicar serenament, i que si egoisme hi podés haver en qui defensa els seus cabals, més n'hi hauria en qui vol augmentar-los per renúncia d'altri

L'equívoc naix del fals concepte que es te de l'idea de nació i de voler considerar Espanya com una sola, quan n'és un bell conjunt. Fals concepte que s'hauria de destruir radicalment, mal no fos per altra cosa que per ser incompatible amb l'ideal de reconstituir l'Espanya, reintegrant a les nacions que avui la formen la que'n viu separada pel malentès tradicional.

I veusaquei per on els defensors del nacionalisme, acusats de voler escapar el territori, som encara més espanyols que no pas els que tant s'alaben de ser-ho. Perquè al cap d'avall, segons el nostre criteri, Portugal forma part integrant de ço que s'anomena Espanya. I sols aquell tradicional malentès és causa de la seva separació i perill d'esser en l'avenir la remora que deturi possibles unions, en les quals entrin totes les nacionalitats ibèriques, disfrutant d'aquelles llibertats que mai els haurien d'haver estat toltes i sense les quals s'han de veure condemnades a la misèria condició de províncies sense cap esperit.

Espanya ja era Espanya quan les nacions que la formen eren regides per distints sobirans. Doncs ¿per què no ha de ser-ho avui que gairebé la seva totalitat és acoblada sota una mateixa corona? I ¿com no ha de preferir el príncep que la ceneix, ser-ho de nacions lliures i pròsperes, cada una amb la seva cultura, amb el seu esperit, amb la seva llengua, amb la seva ànima, que de províncies igualades amb un raser únic, sense altra vida espiritual que l'emmatlevada, ni altra aspiració que la de fer la viu-viu?

En l'antiga Roma, el ciutadà no podia devenir esclau dintre l'Estat on hagués viscut lliure. ¿Per què no ha d'aplicar-se el cas a les nacions? I ¿què hi perdria Espanya en la prosperitat que això reportaria a cada una d'elles, si totes plegades i sols totes plegades són Espanya?

J. MORATÓ

Pi i Margall

Per l'home auster i recte qui d'arràn de l'humilitat sabé alçar-se al suprem setial del govern de la República, i excel·lí de totes les impureses;

pel teoritzador de «Las Nacionalidades», el que primer va sentar les bases doctrinals del nostre moviment nacionalista, — aleshores en inici;

per l'home savi i bo,

ALT EMPORDÀ

se complau i s'honora en adherir-se a la Diada que a la seva gloria demà diumenge serà celebrada en la capital de Catalunya.

FECUNDITAT

Un moviment nacional, la reivindicació d'una patria, presuposa sempre un màxim esforç d'expansió, i de rehabilitació o creació, no tan sols en la part política del moviment, sino també en totes les corrents orgàniques de la nacionalitat i en les bases doctrinals d'aquella actuació.

La nacionalitat ha sigut tot jorn un fet, una realitat. Però no sempre hauria pogut ésser dignament i fortament presa com a suprema altificació dels ideals del poble que la integrava, ja que la patria en ella proclamada no fóra arribada a posseir la plenitud a que els desitjos renovadors de le multitud patriòtica aspirarien. La realitat, el fet nacional, de sempre que existeix; però abans d'esser posat com a guaiador d'un partit en la lluita civil, cal passar per aquella època romàntica, —no tan apartada dels dies presents, en el nostre cas, per a que no la recordem,—en la qual el poble qui se sent retrobat en ell mateix va alçant damunt la nacionalitat les característiques de la patria nova, emprant bentost un nom:—Nacionalisme.

Quan En Cambó en el seu admirable discurs de San Sebastián posava de relleu tots els caràcters de vitalitat que posseix el nacionalisme, i es complavia en esmentar-los, era la visió, era l'aspecte actual de Catalunya la seva enumeració. Passa el nacionalisme damunt la terra catalana com una corrent fecundant de totes les espiritualitats i de totes les forces; deixa un llevat d'ardència i entusiasme en tota empresa, i ell és l'impulsor de les grans tasques polítiques, fins de les que aparentment menys lligades se trobin amb l'ideal nacionalista.

Passa el nacionalisme per Catalunya, i Catalunya és transformada. Aquella nació sense cap contingut espiritual d'una èpo-

ca passada, s'ha trasmutat en la patria d'avui, mestrea en totes les disciplines, orguen viu de totes les actuacions.

Catalunya reivindica una vida espiritual pròpia, com a pòrtic d'una nacional rehabilitació.

Esguardem l'esplèndida florida d'institucions culturals nascudes a l'escalf del nacionalisme; recerquem tantes i tantes obres individualitzades que en el superior ideal patriòtic posen llur esperonatge; obrim els ulls a aquesta gloriosa realitat literaria i científica; i l'ànima nostra, alta com en un vol, se sentirà les ales més esteses.

ECOS

La França de meravellosa significació idealista, la França universal, ha fet l'honor de confiar en hores tràgiques de la seva vida, al cap-i-casal de Catalunya un riquíssim tresor. Ens referim a l'exposició artística que s'acaba d'inaugurar en el Palau de Belles Arts de Barcelona.

Mestres sa vida resta anormalitzada i en constant perill, ens ha ofert lo que cap més poble de la terra ens podia oferir. I al dir això, no ens referim ja als quadres del Salon des Artistes Français, de la Société Nationale des Beaux-Arts ni als del d'Automne, no, car tot i reconeixent la valua i interès de les tres societats de pintors francesos integrades per artistes representatius de les diverses escoles de la pintura contemporanea, considerem aquells secundaris davant la rica magnificència dels Gobelins exposats en el gran saló, davant la valor inapreciable dels quadres dels maitres reunits en la Sala Reina Regent, davant les sculptures de Rodin.

Lector: Si ets home afecte a les coses de l'esperit, diguent-te solament que allí hi trobarás Renoirs, Cezannes, Manets, Pissarros, Monticellis, Degas, Guys, Daumiers, Boudins, Courbets, Lepines, Ganguins, Morissots, Sisleys, Forains, Carrières, Monets, Puvís de Chavannes, ja ens entendràs prou i sabràs a que cosa et convidem. Si tens la dissort d'esser home mancat d'apetit per a fruir de les meravelles de l'Art, no caiguis en la temptació de creure que eixa riquesa artística tingui res que veure amb filies i amb fobies: pensa que es tracta d'una cosa de la república de l'art, on certes miseries no deuen arribar-hi: de cap manera pensis que és un favor que a França fem deixant-li exposar uns quadres,—com algú ha murmurat baixament,—alegant que això posa a prova nostra neutralitat: acota el cap amb respecte davant lo per tu incomprès, i tingués present, que sols aprofitant-nos de l'alt mestratge que de l'exposició cal que recullin nostres artistes, correspondrem, i encara d'un mode migrat, al present que està oferint-nos la França immortal.

Ah! i en quant a neutralitat, lector no

temis que le soscavin unes joies artístiques; car elles, al revés, poden servir de base a una «unió sagrada» dels homes d'esperit del nostre país.

Amb el temps que han passat i experiència que han posat juristes i legisladors de tota mena, regutant, preveient i sancionant, per mitjà dels Codis apel·lats Penals, els actes o omissions humans constitutius de quelcom delictuós, han assolit aquells una perfecció tan gran, que els fets punits per ells constitueixen una lletania inacabable puix són quasi infinits els delictes o faltes que s'hi enumeren.

Però malgrat tan extraordinària previsió, un descuit havien tingut. La guerra, reveladora de tantes coses insospitades, ho ha palesat.

Es el cas, que els jutges de Strasbourg enterats de que la filla del gran pintor alemany Herkommer, sostenia un «flirt» amb un gentil presoner francès, mercès a l'intervenció de sa mare que portava les amoroses i apassionades lletres al soldat reclòs en les presons de guerra, ha condemnat a l' enamorada filla a pagar mil cinc cents marks de multa i a la recadera mare sis cents marks.

Per si filla i mare resultaven insolvents o no volien satisfer el novell impost sobre el «flirt», se'ls ha ofert substituir el pagament per cent cinquanta i seixanta dies de presó respectivament.

Talment, això de l'unitat moral d'Europa, és una cosa poc viable. Fins si dos cors joves i tendres i enamoradiços volen lligar-se, la rectilínea norma, d'una justícia arbitrària els pors una pena crudel si entre ells hi ha una frontera. No havíem quedat que en coses de l'amor fronteres no hi havien?

«Llapissera» és el nom popular del més formidable demolidor de les corrides de toros. Pallasso-torero, fa les delícies del «respectable» com aquell clown de «L'Alegria que passa» qui alça els pesos buïds, sense risc, perill, ni possibilitat de trencadissa.

Urbà i elegant, En «Llapissera», amb el seu frac impecable i sa xistera lluent, hipnotisa el toro, s'hi amusa i li dona escarola, amb un aplom que li envegen el «divino calyo» i «Juanillo el incomparable».

Ens diuen que aquí Figueres, en ocasió de les vinentes festes, actuarà a la Plaça de Toros, el «diestro» de referència, i no ens estem de recomanar l'espectacle.

Per què? Senzillament, perquè no hi ha res tan demolidor i disolvent com la caricatura precisa i farrenya de les accions o actuacions que es fitllen de grans... I En «Llapissera» és una caricatura tan gran dels veritables toreros, que el considerem antídoto saludable d'aquests.

EUTRAPELI.

CROQUIS LITERARIS

DIVAGANT

Les pluges darreres han assadollat la terra, fent-la feconda i ubèrrima, i pels rierols, plàcidament, l'aigua s'hi escorre i devalla.

La verdor dels camps encomana olors suavisssims.

L'aire és tebi; ja no té aquell gebrament de l'hivern.

La vegetació, de morta que semblava, obeint a una llei rítmica i divinal, s'és retornada.

Ara, la Natura és commosa ardentment i apareix rient i formosa.

Els ocells enjogaçats voleien per l'espai, i amb el seu xerroteig alegren els aires. També la veu mel·lódiosa dels rossinyols se sent per les fondalades.

El paisatge estès a l'esguard, és bellíssim.

L'esperit apartat del brujit s'inspira més reposadament, i en aquesta solitud l'anima se sent atreta per l'espiritualitat més alta.

En mig d'aquestes divagacions, el sol se'n va a la posta, pausadament, enllà...

Allavors fitem l'esguard en el cel de l'Empordà, i en sa blavor infinita s'hi perden uns cars ensomnis.

TEODOR PLANAS.

MENUDES GLOSES

SANT JORDI

SANT Jordi gloriós és vingut, com cada any, en jorn de primavera, — quan els arbres són transfigurats en la seva èpica florida, quan les roses ensagnanten els extesos jardins i els pits de les donzelles, — i és arribat vestit de claror entremig la claretat del dia.

Passa Sant Jordi damunt els camps on hi oneja la primera rossor de les espigues magnífiques, — damunt els jardins on s'hi espargeix el perfum de totes les flors i la sentor dels herbeis, — i dona el llampegueig de la seva llança a totes les claretats.

Perfum de roses!... Amor de Pàtria!... O, Maragall! Com sentim i entenem la vostra paraula d'altre jorn de primavera en el qual el sant cavaller, el sant guerrer, hi passava voltat de claror dins la mateixa claretat de l'hora!

GERINELD.

Paraules d'invocació

Ingènua us veig, i pietosa.

Pàl·lides són les vostres mans que a flors obertes se us assemblen i han esclatat ara i abans.

Una blancor de neu recent us marca els llavis si es destrien, els vostres llavis liliats

que, com un lliri, es marcirien.

Absència sense melangia encara us és la vostra amor:

reclòs perfum qui es subtilitza dins la corol·la de la flor.

Jo beneixo els vostres ulls d'esguard tot clar, purs de misteri, i en copsaria jo llur plor

tal com caigut d'un baptisteri, i el vostre plor redimiria

totes las culpes de pecat: —perque són clars, porque són dolços i un troç de cel s'hi ha emmirallat.

Hores callades van passant damunt la vida mig desclosa,

com deslligades oracions en l'agonia d'una rosa,

i dins el vol d'aqueixes hores s'hi dona un ritme a endevinar: i a vos us veig, tota aclarida,

florida en ànsies d'estimar.

I jo que us porto devoció, i sé d'amor la galanía,

voldria pendre-us com a un vers d'enmig ma incerta poesia.

I en esgranar-lo arràn dels llavis fora una rima cada bes

que abastaria en la durada de la paraula que tornés.

JAUME MAURICI.

En Ventosa i Calvell A SARAGOÇA

Aragó, terra en altre temps ajuntada a la nostra en connubi de dos pobles que en la comú sinceritat reblaven la llur unió, ha sentit la paraula nova que En Ventosa va fer-hi entendre en la conferència

magistral que pronuncià a Saragoça darrerament, i defuig ell també l'uniformisme que ofega les energies de l'Espanya centralista, en la qual cap cosa hi té la sana vigoria de les vives idealitats.

Valenta i vibrant com una epopeia fou aquella època de llargs anys i segles, quan els dos pobles, units en les glories i en les dolors, escrivien pàgines immortals en els llibres de les seves dues històries. Honrada i gloriosa, gran i respectada com fou aquella Monarquia que era estesa enllà d'Europa i enllà dels mars, sols n'ha rebut dels tractadistes castellants, dels recercadors de glories fins en les pàgines mes vergonyoses de l'història d'una patria, el tractament inofensiu de «coronilla».

Una muralla s'era alçada entre aquells dos pobles un temps units. Malentesos i prejudicis que, pel compte que li tenia, algú ja curava de mantenir, feien possible una distanciació absoluta entre ells. Mes ara una nova cordialitat s'és renuada, i en les corrents d'unió hi passa la possibilitat de futures intel·ligències.

Les ovacions amb que foren coronats els diversos passatges de l'admirable parlament del diputat nacionalista senyor Ventosa i Calvell diuen ja molt en favor de la nostra afirmació i esperança.

Totjust suara saludàvem nosaltres l'acord entre Basconia i Catalunya. Avui açarem la veu en llaor d'Aragó, la terra amiga.

NOTES D'ART

L'ORFEÓ GERMANOR
EMPORDANESA

Tan meritíssima com quieta i repòsada és la tasca d'educació artística que en la nostra ciutat ve realitzant-hi l'Orfeó Germanor Empordanesa, nascut i arrelat en el Casino Menestral: obra de divulgació de la bella música, avesant els esperits a les sublimitats de l'art; i iniciant-los en la bellesa; de dignificació de les cançons de la patria que, amb regust de velluria, són perfumades cada nou jorn en la puresa dels llavis escullits que avui sols les canten; d'enlairament de la vida artística d'una ciutat no massa donada a les sublimes emocions de l'art i de la seva paraula eterna.

Cada ciutat de Catalunya té i estima el seu Orfeó que mantes vegades pren el caràcter d'ésser la veu col·lectiva de la ciutat, veu rítmica i vibrant que parla amb paraules serenes i d'amor.

Figueres també el té. I ara que ell va a sortir de l'anonimat de l'assaig i de la preparació per a llençar-se al públic i a la discussió, ens és un gaudi a nosaltres, que estimem totes les valors de la ciutat, expressar-hi la nostra confiança i fer vots per la major gloria de la seva vida.

Passades les fires de la Santa Creu, l'esmentat Orfeó Germanor Empordanesa donarà al públic el primer seu concert amb tota la massa orfeònica, executant diverses obres del nou repertori.

Ell assistirà també a l'homenatge que tots els orfeons de Catalunya dediquen al seu precursor i benemèrit «Orfeó Català», que tindrà lloc a Barcelona en el vinent dia de Pasqua Granada, i en el qual hi pendran part varis milers d'orfeonistes d' arreu de la nostra terra.

Propícies!...

EXPOSICIÓ BERGA i BOADA.

Hem rebut ja el catàleg de les obres que en els vinentes dies de la Santa Creu exposarà en l'estatge de la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà» el distingit pintor J. Berga i Boada, i d'ell se'n dedueix ja que aquella exposició serà en la nostra ciutat una bella manifestació artística.

Del dia 2 de Maig fins al dia 8, podrà ésser visitada pel públic en les hores de 9 a 12 dels matins i de 5 a 8 de les tardes.

L'orfeó EMPORIUM de la Bisbal

La pròxima vinguda d'aquesta important Entitat musical que té son breçol en l'hermosa i simpàtica capital Baix Empordanesa, és motiu prou eloqüent per a que s'extremeixi de goig el cor de tots els admiradors de les subtiletes del cant, aroma de vida que embauma els sentits, ja que n'és aquell un dels més perfectes i entusiastes conreuadors.

La seva alta i regoneguda significació artística i patriòtica, produeix el viu interès que desperten tots els actes relacionats amb la ruta ascendent de la vida de un poble, ja que «Emporium» és quelcom més que una Agrupació qualsevulla alçada damunt el cercle limitat d'un partit; és la representació genuïna, el reflexe fidel de la cultura ciutadana, que no té més límits que el camp immens de l'Art ni serveix altre ideal que el cacosant de Patria.

Fa poc temps, un any apenes, que la imaginació d'un home, aparentment visionari, Mossen Ramón Godo, engendrava l'atrevida idea. D'il·lusions qualificaven ses paraules, de somnis irrealisables sos propòsits, daurats, sí, però que la fatalitat implacable destinava a marcir-se en l'ambient distret o recelós. Però l'home continuava sens defalliments l'espinesa tasca, i més ferm quan més obstacles se interposaven, prompte sorgiren professors intel·ligents, persones honorables oferint son valiosíssim i desinteressat concurs, i ja són 50, 100 ja són 150 que repartits proporcionalment en cordes formen avui l'Entitat honra i orgull de La Bisbal.

Són gent escullida, de primorosa educació, disposició natural i d'amplis coneixements musicals, i no solament lligada pel noble esperit de germanor ni per la lloable voluntat d'ésser, sinó que des del mínuscol cantaire ajogaçat i rialler, des del més reflexiu i seriós orfeonista, imutable darrera el mur del seu bigoti, a la més gaia donzella il·lusionada per l'encant suggestiu de sa hermosura, vibren sos cors per uns sentiments més grans, més fondos, més infinits que els uneixen i els agermanen. I és per això que les més difícils creacions tenen en ells fidelíssim intèrpret i els cants populars semblen talment eixits de la gorja gentil d'una airosa pageseta, amb la mateixa fortitut d'un roure milenari, amb igual formosor que una plana coberta de tapiç verdós.

Amics de la dita població ens notifiquen que en els assaigs que quotidianament i amb extraordinària activitat celebren amb motiu de son pròxim viatge, dona bo observar com composicions que en anteriors concerts s'havia qualificat la seva interpretació d'insuperable, proporcionant-los-hi clamorosos èxits, avui són polides, perfilades al més imperceptible detall, fins que la seva execució respon exactament a l'alta concepció que té formada la pensa exigent del director.

Sens temor a incórrer en indiscrecions de cap mena, pot afirmar-se que «Emporium» ha assolit un tan alt grau de perfecció, que indiscutiblement ocupa un lloc envejable entre les institucions similars.

Veus-aquí als visitants de la formosa comarca germana que passejarán per nostra ciutat sa triomfant Senyera, fentnos gaudir del seu Art inimitable, mentre nosaltres enjoïarem amb l'lorer de gloria, el símbol dels seus amors.

El Comitè Permanent de Festes.

No ens ha estat possible publicar en aquest número quelques paraules dedicades a l'Orfeó Catalunya de Cassà de la Selva, la visita del qual ens és anunciada també. Per al número vinent procurarem complir.

CUCA FERA

Ha vist ja la llum pública aquest setmanari satíric nacionalista, primera publicació

d'una serie llarguísima que té en preparació la Editorial Catalana S. A., la qual acaba de fundar-se amb l'exclusiu objecte d'intensificar la lectura del català i el catalanisme, en la accepció més ampla, en tota la nostra terra.

El nou periòdic fet amb les firmes dels millors escriptors i dibuixants de Catalunya, ve a continuar les gestes de Cu-Cut que tan va treballar per al catalanisme.

Els seus dos números primers han satisfet abastament l'espectació del públic.

L'ús de la nostra llengua en la pietat

La petició que sobre l'ús de l'idioma català en les seves respectives Diòcesis va endreçar a tots els Bisbes de Catalunya l'«Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana», ha sigut contestada pel Dr. Rial, Secretari de Cambra de l'Il·lm. Sr. Bisbe de Girona Dr. Mas, i per manament d'aquest, de la següent manera:

«En nostre Bisbat se fa tot en català (sermons, catecisme, funcions, etc.) sal·ves algunes excepcions que, de moment, és impossible evitar. L'Il·lm. Sr. Bisbe ha donat un hermós exemple: quan practica la santa Visita a tots els Col·legis, gairebé en tots se fa el discurs de salutació en castellà; i a tots, àdhuc en els Col·legis oficials, contesta sempre en català, i pregunta casi sempre en català; gairebé en totes les iglésies predica en català àdhuc en la Catedral, aon sempre es predica en castellà, donant-se el cas curiós de que la predicació quaresmal dels dies feiners se fa en castellà, i, en canvi, en els diumenges en que predica el Sr. Bisbe es fa en català; ni l'estranyesa d'uns ni les censures dels altres, han sigut dificultat per a que el Sr. Bisbe dongués amb el seu exemple l'importància deguda a la predicació catalana.»

Diàlegs al vol

En Pere i En Pau, fills i habitants d'un mateix poble empordanès i que junts anaren a estudi, primer, i a córrer festes majors, després, són lo que podem ben dir-ne dos bons amics, i si no fos la ditxosa política estarien sempre d'acord amb tot, doncs ells dos tenen iguals sentiments i les mateixes aficions. Així sí: quan se tracta de política i de partits, sobre tot en temps d'eleccions, comencen a discutir i més discutir, i al camp, al café, a la plaça del gra el dijous a Figueres, i fins jugant a la «manilla» tenen cada «garrada» que sembla s'hagin de barallar.

Les seves discussions les considerem molt interessants, i és per aixó que nosaltres que tenim ocasió de sentir-les, encara que pequem d'indiscrets, anirem publicant totes les que ens semblin més importants.

Avui en reproduïrem una, i forta, que va tenir lloc dies abans de les passades eleccions.

PAU. I doncs, Pere, tu que estàs enterat de la política, com estem d'eleccions?

PERE. La veritat és que estic un xic desorientat. Són tants els que es presenten, que no sé pas com anirem, però de totes maneres jo votaré els que em diguin els meus, doncs ja sabs que jo soc catalanista, i per mí els catalanistes són els únics que es cuiden dels nostres interessos, i els que ho fan més bé.

PAU. Fuig, home de Déu! Sembla mentida que hi creguis amb els catalanistes. Temps enrera vaig sentir dir en el café, aquí a Figueres, i després m'ho va repetir el Secretari, que els catalanistes, com tu els anomenes, o nacionalistes com els anomenen altres, sols procuren per Barcelona, i amb aixó de la Manco-

munitat lo que farán és que lo que abans passava a Madrid ara passi a Barcelona.

PERE. Ara sí que veig que ets Pau de nom i de fets! Sembla mentida que t'empassis un am tan gros! Que no ho veus, sant cristià, que aixó ho fan córrer els del govern, perque els catalans si-guem dividits! Perque una altra vegada no et deixis «enredar» et demostraré que no pot ser. Si no ho sabis ara t'ho diré: els diputats de la Mancomunitat són 96, dels quals corresponen 30 a cada una de les «provincies» de Girona, Tarragona i Lleida, i els 36 restants a la de Barcelona. Primerament, aquests 36 diputats de Barcelona no intentaràn implantar el centralisme de que parles, i aixó a mí me consta, perque ja sabs que tinc bo amb els catalanistes, i, segona, que els 60 de les altres «provincies» no es deixarien pas manar per 36. Amb aixó veuràs que no és possible el centralisme barceloní de que parles, i és un cas que no té punt de comparació amb lo que passa a Madrid, perque aquí, a Catalunya, els diputats els elegeix el poble, mentres que a Espanya, en general, els elegeix el govern, o desgoverna—diga-li com vulguis,—com ho demostra la gran majoria que el govern sempre treu. Després d'una immensa majoria conservadora, i sense que hi hagi hagut cap canvi d'opinió, en surt una altra, també d'immensa, lliberal. Tot depèn de que s'amenaci més o menys a Alcaldes i Secretaris, i de lo vulgui la colla que mana.

PAU. Casi m'has convençut i per sortir del dubte ne parlaré amb el senyor Canons, però no em negaràs que els catalanistes que hi ha a la Diputació són els que tenen la culpa de que a l'Ajuntament ens trobem com ens trobem amb la substitució de consums, perque varen acordar que els propietaris forasters no fossin inclosos al déficit.

PERE. Amb tu no es pot discutir. Jo et tenia per llest, però ara veig que no sabs de que va, que per més grosses que siguin t'empasses totes les «garrofes». Si no fossis amic de tants anys, t'enviaria a passeig, però perque ets un amic i no vui que facis cap paper ridícol, ara t'ho explicaré.

El mal no ve pas de la Diputació, sino que ve del govern que va enganyar-nos donant-nos garça per perdiu. El govern havia promés la supressió dels consums, però quan va ésser l'hora de fer-ho va fer lo mateix que amb el soldat, canviar de nom, i embolica que fa fort, i el que va acabar de penjar-nos va ésser aquell «senyor» de Figueres que tu sabs i jo vui dir, que aconsellava als Ajuntaments que s'acullissin a la nova llei, feia els repartos dels pobles i després feia, també, els recursos dels propietaris contra els mateixos repartos que ell havia confeccionat.

Hauries de recordar-te que la llei i demás disposicions aclaratòries (?) foren dictades pel govern de Madrid, i que les Diputacions en els pressupostos municipals no hi tenen altra intervenció que veure si els ajuntaments han complert la llei. En virtut d'aixó, la Diputació de Girona

no podia fer altra cosa de lo que va fer, i si hagués fet lo contrari amb qualsevol recurs contenciós que hagués entaulat un propietari foraster l'hauria fet quedar en ridícol. Ja t'asseguro jo,—ja ho sabs i t'he dit abans que tinc bo amb els catalanistes—que si lo dels repartos dependís de la Diputació, el nostre ajuntament no es trobaria pas com se troba, i la Diputació no hauria pres l'acord que va pendre, el qual ve imposat des de Madrid, doncs segons una ordre ara no recordo de quin dia aquesta és l'interpretació que ha de donar-s'hi, i ja sabs tu que va venir a l'ajuntament, enviat per la Diputació, un paper que varem firmar, a fi de que aquesta interpretació fos modificada. I perque t'acabis de convéncer, tinc de dir-te que, com sabs, són sis els regionalistes de la Diputació, i en la suposició de que aquests haguessin anat equivocats si els catorze diputats restants hi haguessin vist altra solució, l'haurien imposada. De manera que inclós en el fals suposat de que aixó fos potestatiu de la Diputació, i l'acord una equivocació,—ja t'he dit abans que era una imposició de Madrid,—qui en tindria la culpa, serían els catorze diputats i no els nostres sis de minoria.

PAU. Creu que em fas quedar parat. Però encara que amb lo que t'he dit abans m'hagin enganyat com a un xino, no em negaràs pas lo dels dotze mil duros a En Prat de la Riba, i que...

PERE. Mira, encara renyiríem. I com que és tard i trobaríem fóra els companys de la «manilla», val més que ens ho deixem per dijous, i d'aixó i altres coses en parlarem després d'haver sentit el mitin i tenir més notícies de les eleccions.

H. Z.

Josep Sans i Roquer ADVOCAT

Gestió i tramitació de préstecs del Banc Hipotecari d'Espanya.

Cervantes, 25 FIGUERES

LA QÜESTIÓ PREVIA

En l'espai de poques setmanes d'interval, han tingut els republicans dues assemblees per a tractar de la seva organització; la una, a Saragoça sense que pogués conseguir l'adhesió d'algunes de les fraccions que integren la variadíssima gamma del republicanisme espanyol; l'altra, de poc, a Barcelona, aon s'hi aplegaren els seguidors de la política del diputat a Corts per Tortosa En Marcellí Domingo.

No tindran segurament aquestes reunions cap conseqüència política, per quant representa, a hores d'ara, la qüestió previa de forma de govern un tal desplaçament de les corrents ideològiques actuals, que, àdhuc regoneixen mantes vegades, en casos concrets, la superioritat d'una forma republicana, mai es deu la mateixa a la forma en sí, sino al contingut espiritual i a l'eficàcia pràctica que han sabut infiltrar-hi els directors del moviment.

Ni una cosa ni l'altra tenen els actuals republicans espanyols; esmicolat el partit en grup i grupets,—tal com si es tractés d'un partit de torn; amb les seves principals figures, quan no descaradament, amb no massa amagades simpaties pel règim actual, la seva eficàcia es d'una nul·litat aclaparadora. Així s'explica l'apatia de les masses, per altra part atretes per moviments de més força expansiva i de justícia en les seves causes més veritable i d'actualitat: NACIONALISME; SOCIALISME.

FERVENT.

JALYADON DÜSÜH I HUIÜ,

Director de l'Escola Práctico Mercantil i representant de l'important Companyia d'assegurances «La Catalana», participa el trasllat dels seus despatxos al carrer MATADERO VELL, N.º 4.

Ha quedat constituïda a La Bisbal una «Joventut Nacionalista» adherida a l'actuació d'aquella «Lliga Nacionalista del Baix Empordà», la Junta de la qual és la següent:

Joaquim Carreras, President; Josep Casamiquela, President segon; Josep Maruny, President tercer; Josep Matas, tesorero; Manel Escoda, Eligi Trias, Ramón Planas, Ramón Ribas i Jaume Sors, Vocals; Josep Castelló, Secretari, i Joan Janoher, Vis-Secretari.

Per les impresions que té la Comissió Organitzadora de la Cursa de Motos i Side-cars que se celebrarà per les properes Fires, serà un verdader éxit. Son ja 26 els corredors inscrits per la mateixa, i molts i valiosos els premis rebuts.

La Comissió treballa activament en l'ultimació de tots els detalls de la Cursa, com adob de carreteras, construcció d'una tribuna a la Rambla que ocuparán el Jurat i distingides senyoretetes, etc. etc.

Els premis rebuts seran exposats en la joieria del Sr. Casals, a la Rambla, classificats i amb el noms dels donants.

COL·LEGI-ACADEMIA "MONTURIOL"

Cursos d'anglès, francès, alemany i italià, a càrrec de dos il·lustrats professors, titular un d'ells i ex-profesor d' importants Col·legis i Liceus de França i Alemanya.

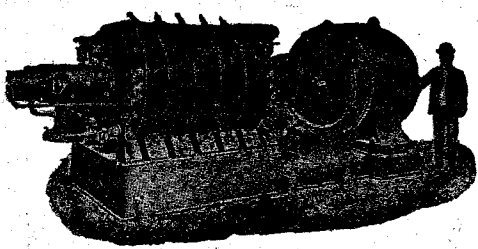
Lliçons de Taquigrafia per un entès professor.

Ensenyança de la Teneduria de Llibres i pràctiques de comerç.

Exàmens públics d'aptitud i exposició de treballs a fi de curs.

Les ensenyances són donades per procediments actius, pels quals l'alumne pren part activa en son ensenyament.

Tip. Josep Trayter, Cervantes, 13.—Figueres.

MAQUINARIES
MATERIAL ELECTRIC
preus i pressupostos als
REPRESENTANTS per a la comarca
POUS. -- FIGUERES

ESPECIALITATS
Farmacèutiques FERRAN
FARMACIA PUJADA DE
ASTELL, 6. - FIGUERES

FARMACIA PUJADA DE
ASTELL, 6. - FIGUERES

Fosfomaltina granular. Poderós
tònic reconstituent.

Neurokefaline. Especific segur i inofensiu per a calmar rapidament el mal de cap i dolors nerviosos.

Matacucs vegetal. Infal·lible per a expulsar els cucs intestinals de les criatures.

Lloció capilar. Higiene del cap. Hermoseja el cabell; evita i deté sa caiguda.

Tòpic callicida. Cura radicalment els ulls de poll i dureses dels peus.

Dipòsit General: Farmacia FERRAN - FIGUERES

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives, de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d'Ajuntaments, fabricants i particulars

(Únic despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

REPRESENTANT EN BARCELONA i MADRID

CARRER DE LA FORSA, 8. 1.º - GIRONA

TELEFON INTERURBÀ NUM. 40

Camiseria COLL

PLAÇA CONSTITUCIÓ, 24

FIGUERES

Es l'antiga casa de confiança per comprar camises, colls, punys, genres de punt i tota mena de roba blanca, per a senyores i nens.

CAMISES A MIDA, CONFECCIÓ ACURADA

Especialitat en vestits de batejar

MAGATZEMS DE FERRO i FERRETERIA

Hills de Joan Blonch i Pous

Palau (Placeta), 13. - FIGUERES

MAQUINARIA AGRÍCOLA

CUINES ECONOMIQUES

(Per a llenya, carbó i serradures)

CAIXES PER A CABALS

BATERIA DE CUINA

i tota mena d'articles per a obres i construccions.

Són admesos anuncis per a aquesta plana en l'Administració

del Setmanari.